

Skog Alnarp

Belagd effekt mot snytbaggar

Under flera årtionden har det pågått en intensiv jakt på alternativ till gift mot snytbaggar. Preliminära forskningsresultat visar nu att beläggningsskydd är ett fullgott alternativ.

Efter beslutet att fasa ut insekticider har det funnits oro över hur de mekaniska skydden fungerar i praktiken.

De vanligaste skydden består av en beläggning som hindrar snytbaggen från att gnaga på stammen. Appliceringen görs i plantskolan och kostnaden är likvärdig som för behandling med insekticider. Frågan är hur effektiva beläggningsskydden är och om de har andra nackdelar.

DE FÖRSTA resultaten från en större studie under ledning av Kristina Wallertz och Karin Hjelm är nu klara.

Utgångspunkten är "vanliga" planteringar på 30 hyggen i södra Sverige varav hälften i nuläget är planterade och inventerade minst en gång.

En mindre del av varje hygge har reserverats till försöksytor med; obehandlade planter, planter med insektgift och planter med mekaniska skydd.

Man har på samma hygge gjort uppföljningar av den praktiska planteringen genom att lägga ut provytor.

År 2018 planterades den

Kristina Wallertz och Karin Hjelm

första omgången täckrotsplanter som inventerats två säsonger. Andra omgången planterades 2019 och ska inventeras ytterligare en gång.

I ett andra försök testas planter av omskolade täckrotsplanter typ P+1 (efter tio veckor i kruka får de växa på friland under 1-2 år). De planterades 2019 och har inventerats en gång.

DÅ DET gäller skydd mot snytbaggar är resultaten likvärdiga.

– Efter två säsonger hade en fjärdedel av de obehandlade plantorna dött på grund av gnag från snytbaggen. Dödligheten av planter behandlade med insekticider eller beläggningsskydd var, oavsett planttyp, ett par procent, berättar Karin Hjelm.

DÄREMOT dog plantorna av andra anledningar, i synnerhet det extremt torra planteringsåret 2018.

Plantorna i försöksytorna klarade sig mycket bättre än i de angränsande "vanliga" planteringarna.

Nästan 40 procent av plantorna på det "vanliga" hygget dog av andra orsaker än snytbaggar. I försöken var dödligheten 20 procent.

– När vi anlägger försök är vi måna om att göra allt rätt, inte minst hitta bra planteringspunkter i ren mineral-

Planta med beläggningsskydd.

jord. Närmare 70 procent av plantorna sattes i mineraljord medan resultatet för den praktiska planteringen var 30 procent. Under ett varmt och torrt år är det extra utslagsgivande

– Det visar potentialen att förbättra planteringarna. Därmed vill vi inte kritisera plantörerna vilka kämpar med en enorm mängd planter under tidspress, men det visar att mycket kan bli bättre säger Kristina Wallertz.

Vädret 2019 var gynnsamt. De planter som planterades under detta år drabbades i liten utsträckning av andra skador än de av snytbaggen.

NÄR delar av barken och barren täcks av en beläggning har det funnits oro för att plantan inte klarar torka så bra. För att undersöka detta gjordes försök i växthus med kontrollerad bevattning.

– Vi kollade knoppar, mätte tillväxt och jämförde rötter på täckrotsplanter. För de relativt stora planter som används i Götaland, där un-

gefär en tredjedel av plantan beläggs, märktes ingen skillnad mellan behandlade och obehandlade planter, säger Karin Hjelm.

ETT FRÅGETECKEN är däremot i vad mån insekticiderna också bromsar andra skadeinsekter än snytbaggar. Exempelvis tycks man få skydd mot ögonvivel på köpet.

I försök från 2019 hade var femte planta skador från ögonvivel. Det gällde både obehandlade planter och de med beläggningsskydd. Däremot fick bara en procent av de insekticidbehandlade plantorna skador av ögonvivel.

Ögonviveln äter barr, men plantorna dör sällan. Nästa inventering visar i vad mån angreppen påverkar plantorna på längre sikt.

I ETT annat försök har forskarna kartlagt skador av svart bastborre, som äter på plantornas rothals eller rötter. Resultaten visar hög variation mellan olika hyggen.

Av obehandlade planter, utan markberedning, var över 60 procent skadade på flera lokaler, varav över tio procent så illa att plantorna dog.

– Markberedning minskar skadorna och inte minst har behandling mot snytbagge en positiv effekt. Även här gav beläggningsskydd lika bra resultat som insekticider, konstaterar Karin Hjelm och Kristina Wallertz.

Forskningsprojektet finansieras av Södra och Skogssällskapet.